

OPTIMÁLNÍ HODNOTY BMI A KARDIOVASKULÁRNÍ RIZIKA OBEZITY

Martin Haluzík

**Centrum diabetologie a Centrum experimentální medicíny, IKEM,
Praha**

Obezita je definována jako **zvýšený obsah tuku v organizmu**. Vzhledem k nedostupnosti snadných metod k měření obsahu tuku je ke klasifikaci používáno hodnocení dle body mass indexu (BMI)

$$\text{BMI} = \frac{\text{Váha (kg)}}{\text{Výška (m}^2\text{)}}$$

Klasifikace	BMI (kg/m ²)	Riziko výskytu komplikací
Normální váha	18.5–24.9	Průměrné
Nadváha	25–29.9	Zvýšené
Obezita I	30.0–34.9	Střední
Obezita II	35.0–39.9	Vysoké
Obezita III	≥40.0	Velmi vysoké

Ženy

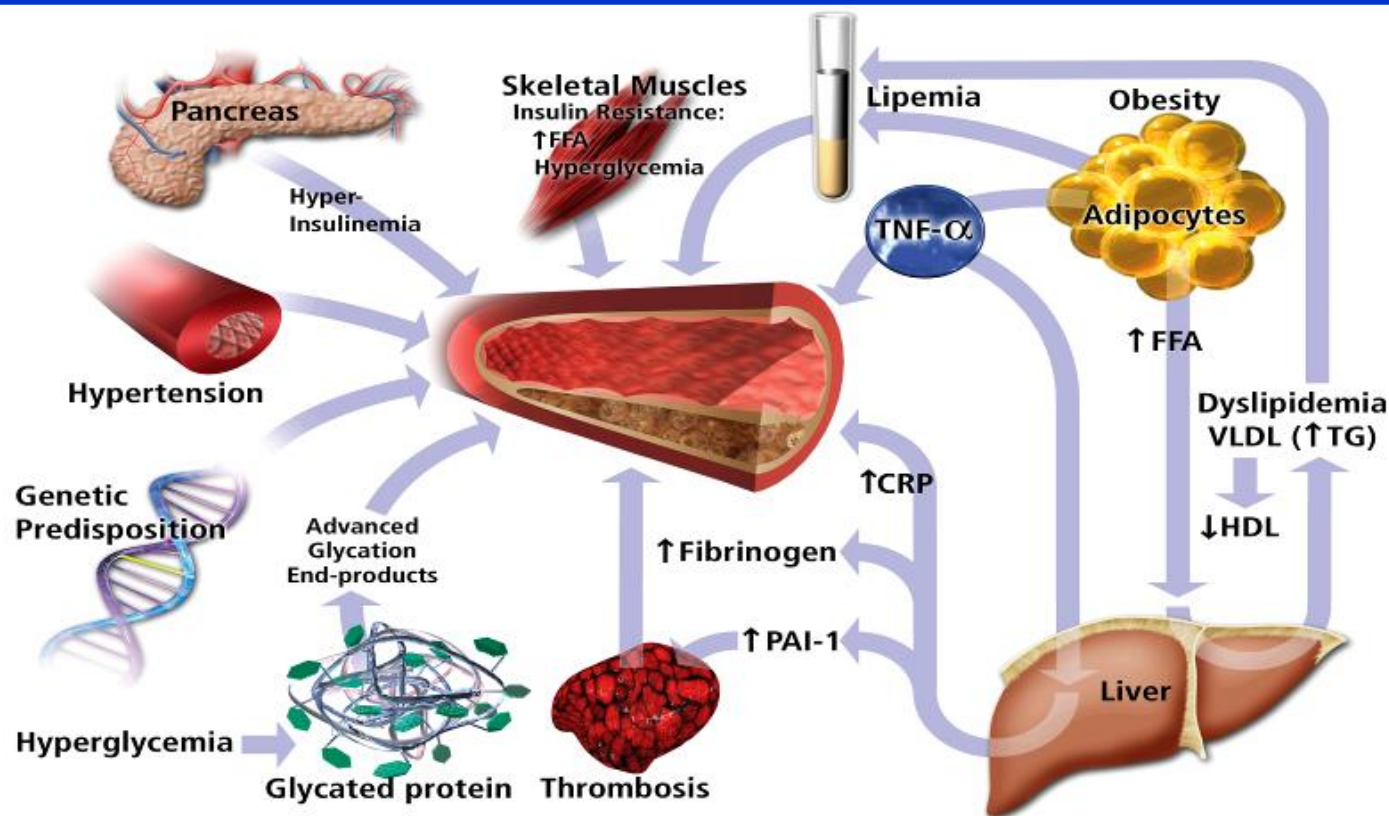
>88 cm = výrazně zvýšené riziko¹
>80 cm = zvýšené riziko¹

Muži

>102 cm = výrazně zvýšené riziko¹
>94 cm = zvýšené riziko¹

Obezita je spojena se zvýšeným rizikem KV komplikací

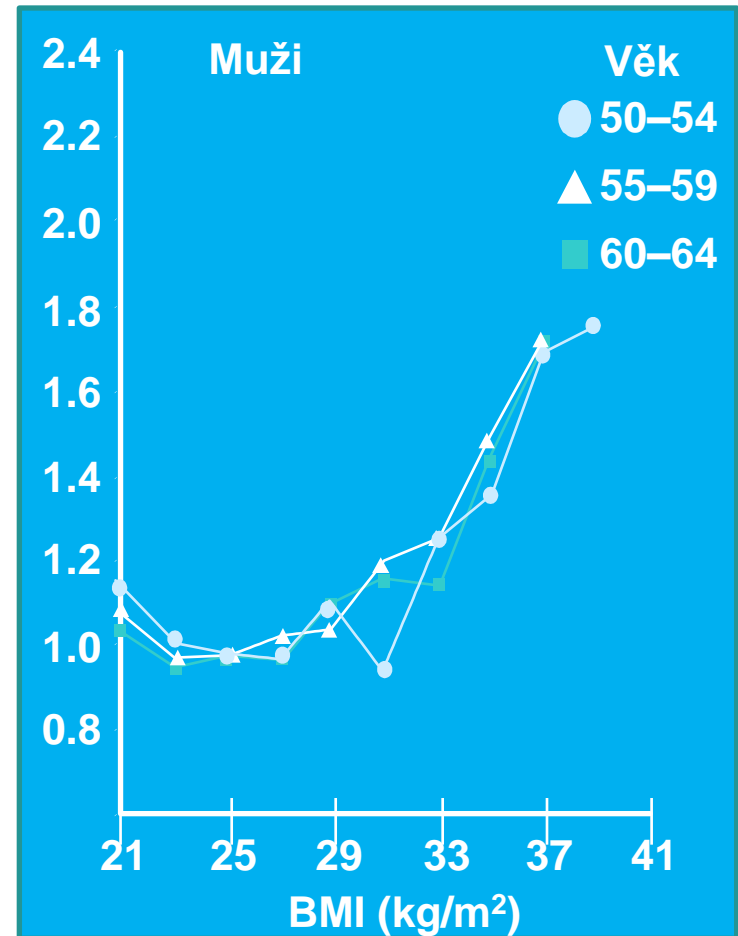
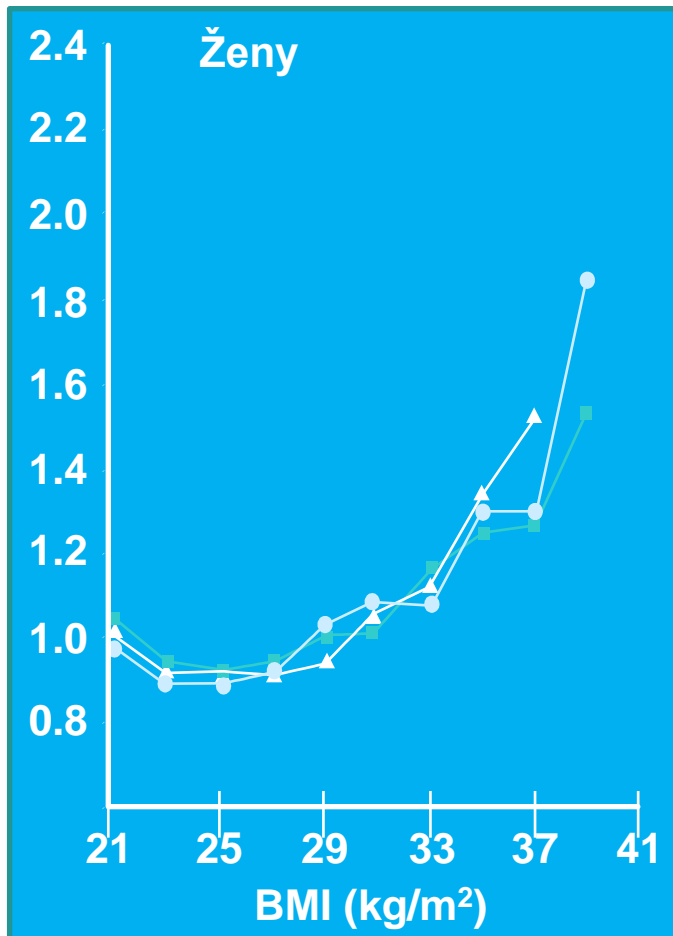
Přímé náklady na zdravotní péči v důsledku obezity činí v Evropě podle odhadů až 7 % celkových zdravotnických nákladů, což je srovnatelné s náklady na léčbu maligních onemocnění.

79 % of T2DM patients are overweight or obese
63 % of T2DM patients have arterial hypertension
70 % of T2DM patients have dyslipidemia

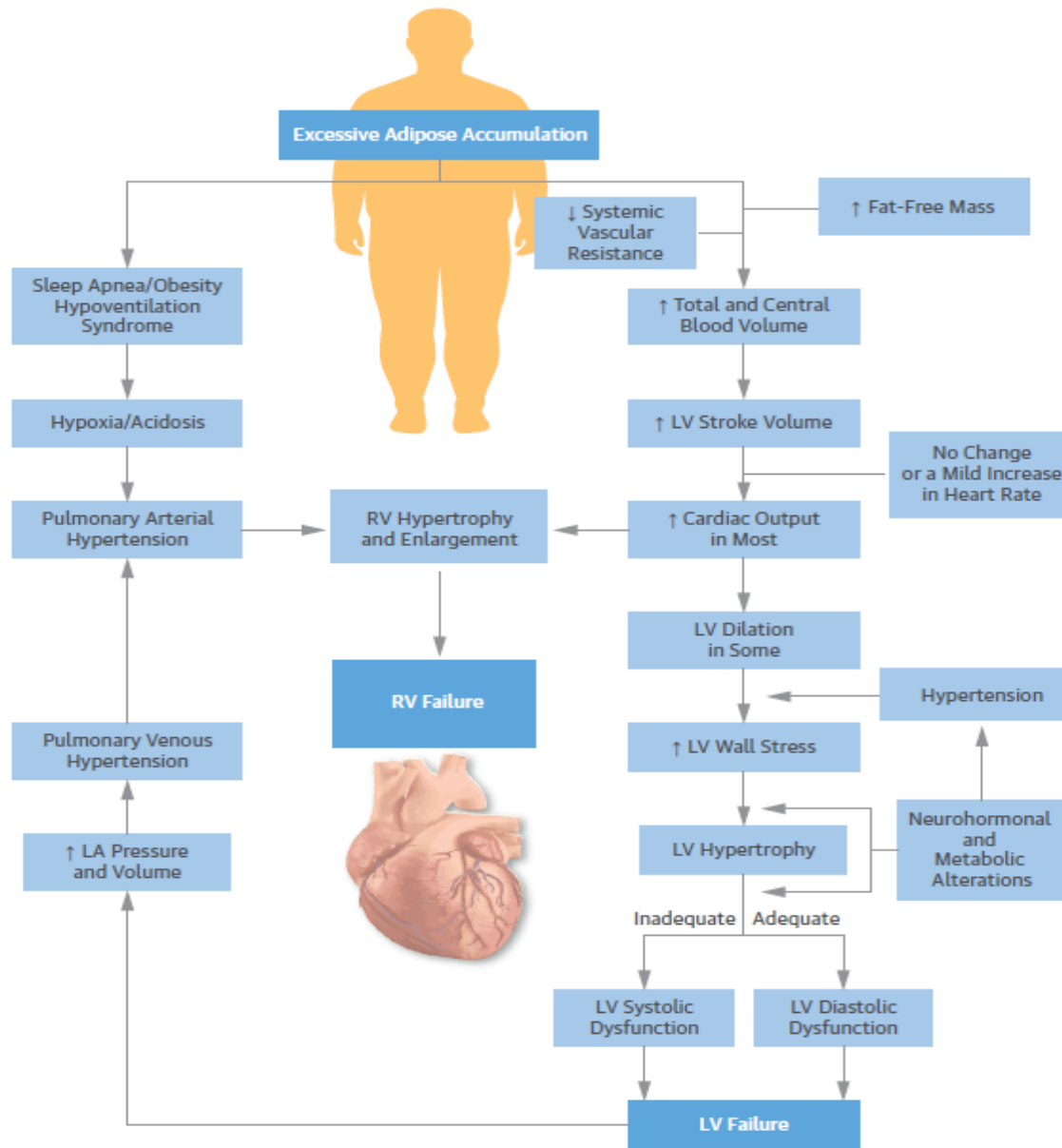
BMI a úmrtnost v závislosti na věku

Relativní riziko

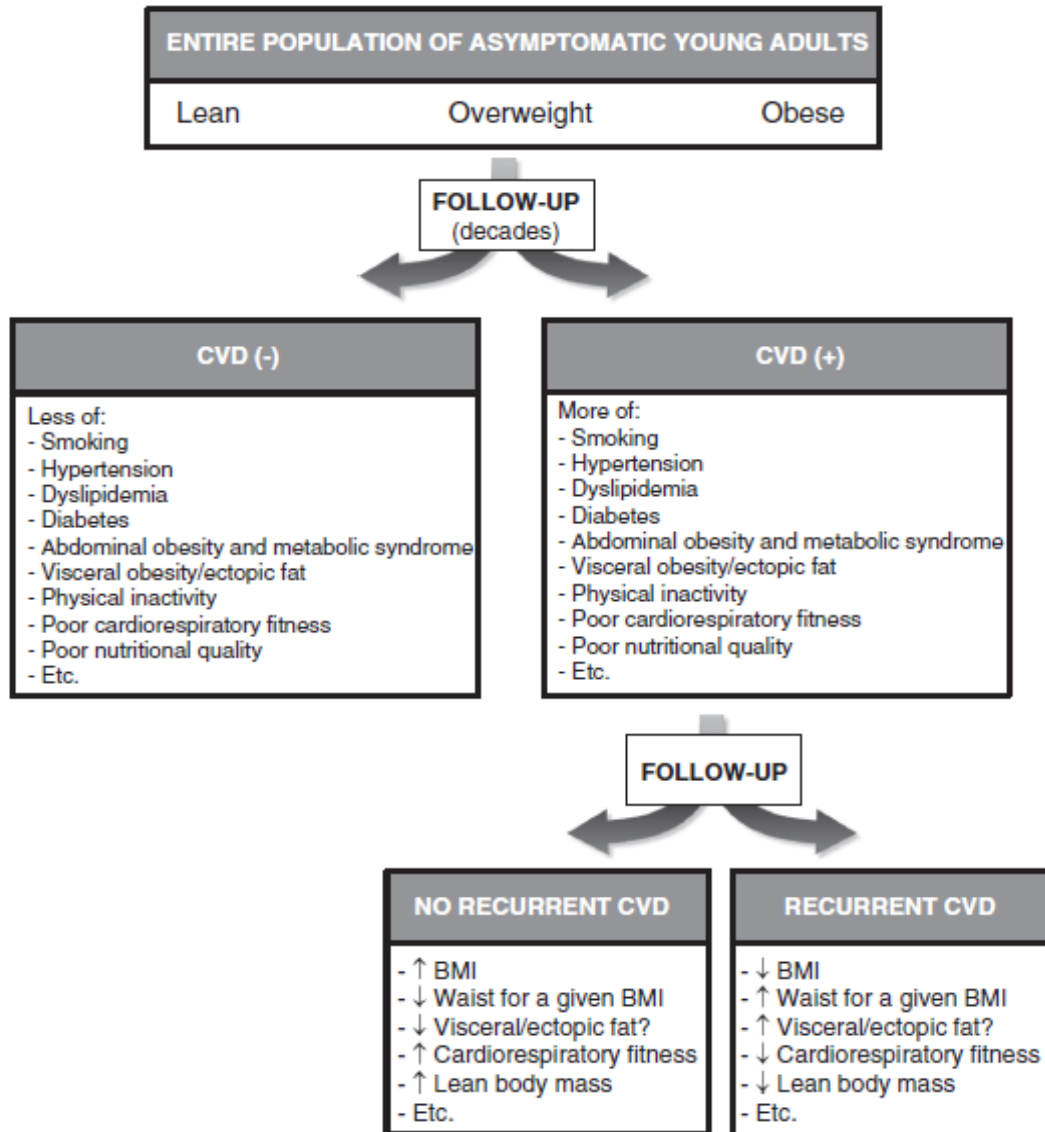
Obezitou-indukovaná kardiomyopatie

FIGURE 1 Obesity and CVD

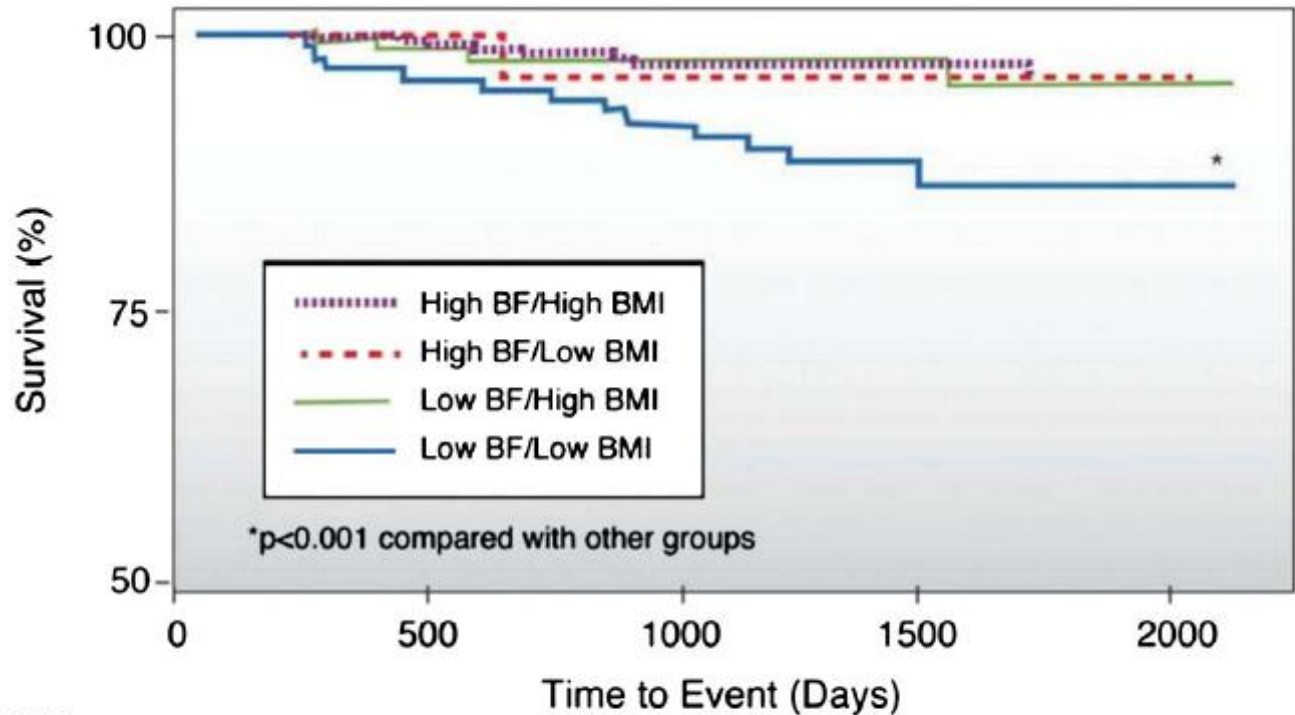
- postižení srdce přítomné zejména u těžké obezity vyvolané převážně nebo zcela obezitou
- U většiny pacientů ale významný podíl dalších rizikových faktorů

Paradox obesity

- Obezita zvyšuje riziko KV onemocnění
- Pacienti s lehčí obezitou či nadváhou mají po 70 roce věku nižší celkovou mortalitu než štíhlí
- Kriticky nemocní pacienti s lehčí obezitou či nadváhou mají nižší mortalitu než štíhlí

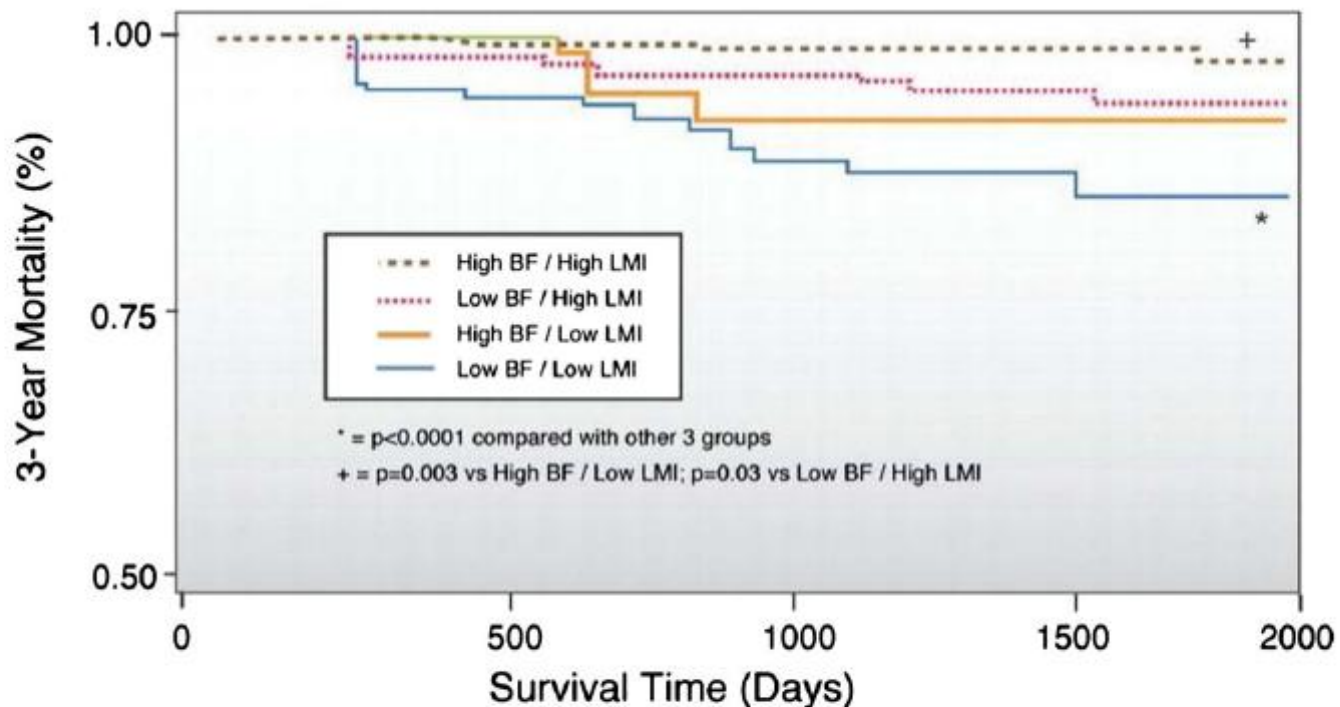
Příklad paradoxu obezity

No. at Risk

High BF/High BMI	311	262	186	107	10
High BF/Low BMI	125	116	88	51	6
Low BF/High BMI	26	23	17	10	2
Low BF/Low BMI	119	110	81	46	12

Protektivní efekt: lean body mass/kardiorespirační zdatnost

High %BF High LMI	276	234	167	96	7
Low %BF High LMI	179	165	128	71	11
High %BF Low LMI	53	44	33	21	5
Low %BF Low LMI	62	58	40	25	7

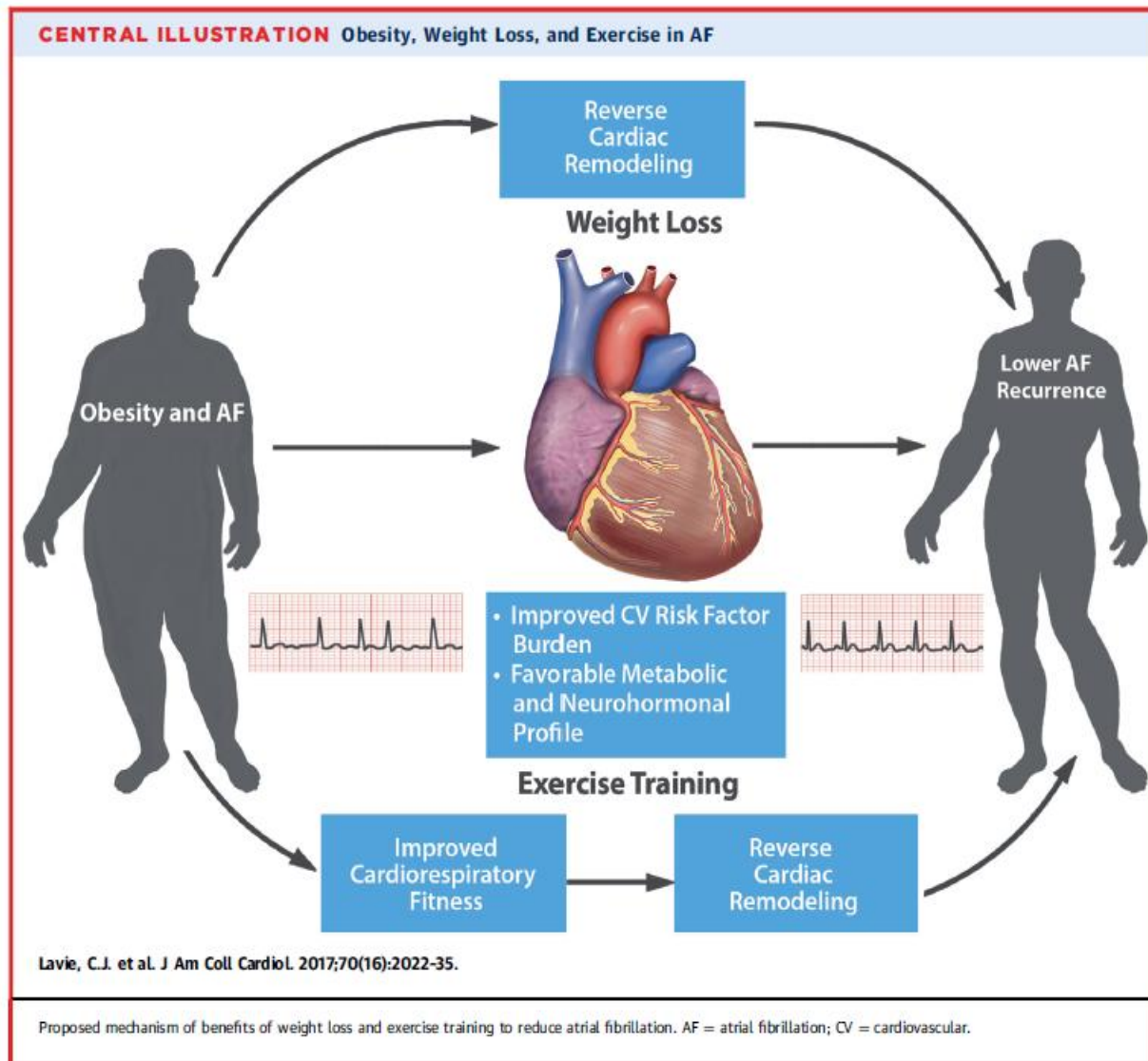
BMI a srdeční selhání

- Obezita je rizikovým faktorem vzniku srdečního selhání
- Ve Framingham heart study bylo riziko vzniku srdečního selhání zvýšeno o 7 % u žen a o 5 % mužů na každé zvýšení BMI o 1 jednotku
- Nadváha, případně obezita 1. a 2. stupně je spojena s nižší mortalitou než u pacientů s normálním nebo nižším BMI a podobnou tíží srdečního selhání
- Podobný vztah popsán pro obezitu a ICHS

Fibrilace síní

- Až 1/2 všech případů fibrilace síní vzniká v souvislosti s nadváhou či obezitou
- BMI nad 25 kg/m² riziko vzniku fibrilace síní zvyšuje a snížení hmotnosti u nemocných s BMI nad 30 kg/m² vede k poklesu tohoto rizika
- Možný význam vyššího obsah a více prozánětlivého nastavení epikardiálního tuku (mimo jiné možná lokální modulace autonomního nervového systému)
- V některých studiích přítomnost nadváhy nebo obezity asociována s nižším rizikem celkové mortality

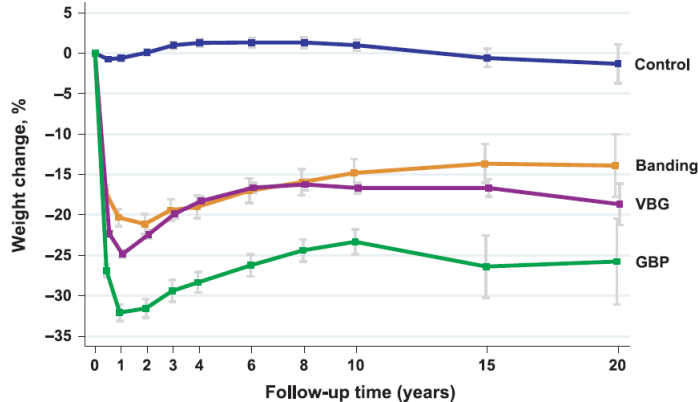
Vliv snížení hmotnosti

- Kombinace diety a cvičení: regrese hypertrofie levé komory, zlepšení diastolického plnění levé komory a její relaxace
- Popsáno bylo také snížení rizika vzniku, respektive recidivy fibrilace síní.
- Bariatrie SOS studie – snížení celkové a KV mortality

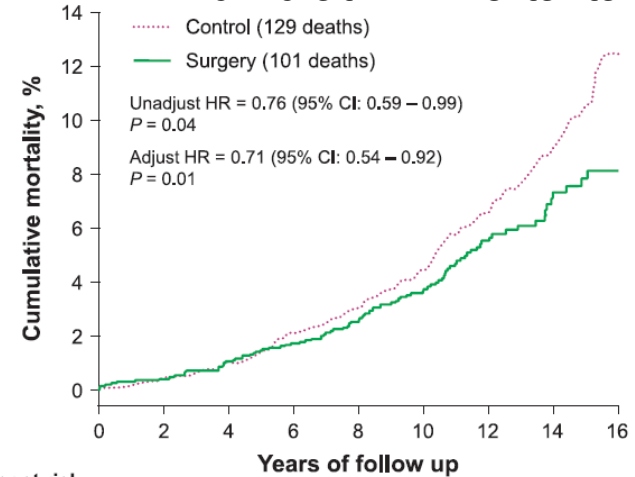
Dlouhodobé výsledky bariatrické chirurgie (Swedish obese subjects study)

Změna hmotnosti

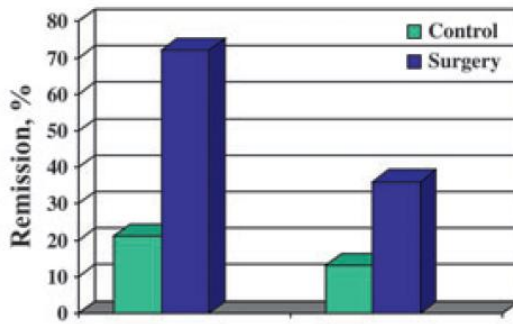
No. examined	0	2	4	6	8	10	15	20
Control	2037	1490	1242	1267	556	176		
Banding	376	333	284	284	150	50		
VBG	1369	1086	987	1007	489	82		
GBP	265	209	184	180	37	13		

Kumulativní mortalita

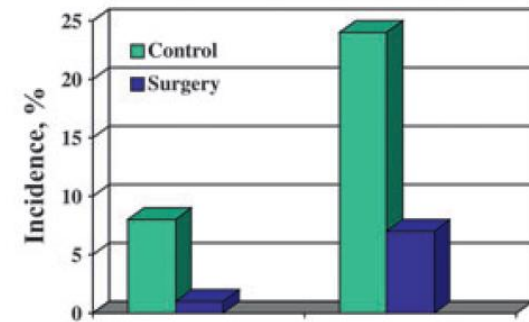
Number at risk	0	2	4	6	8	10	12	14	16
Surgery	2010	2001	1987	1821	1590	1260	760	422	169
Control	2037	2027	2016	1842	1455	1174	749	422	156

Remise diabetu po 2 a 10 letech

Number of subjects:	2 year	10 year
Control	248	84
Surgery	342	118
Adjusted Odds ratio	8.42	3.45
95% CI	5.68 - 12.5	1.64 - 7.28
P value	<0.001	<0.001

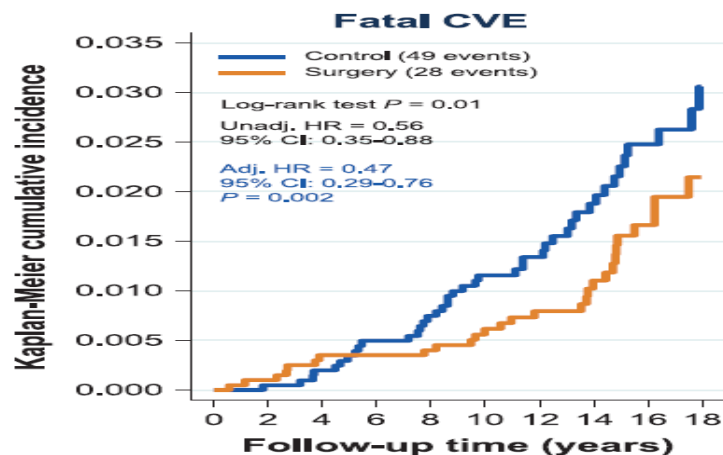
Nově dg. diabetes po 2 a 10 letech

Number of subjects:	2 year	10 year
Control	1402	539
Surgery	1489	517
Adjusted Odds ratio	0.14	0.25
95% CI	0.08 - 0.24	0.17 - 0.38
P value	<0.001	<0.001

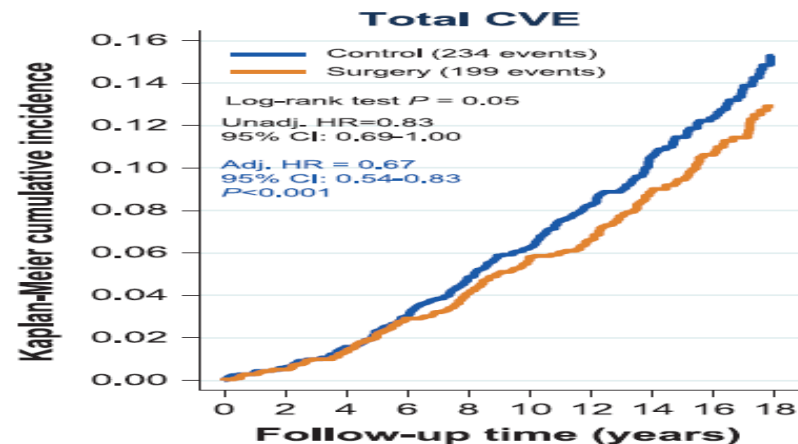
Dlouhodobé výsledky bariatrické chirurgie (Swedish obese subjects study)

Výskyt kardiovaskulárních komplikací

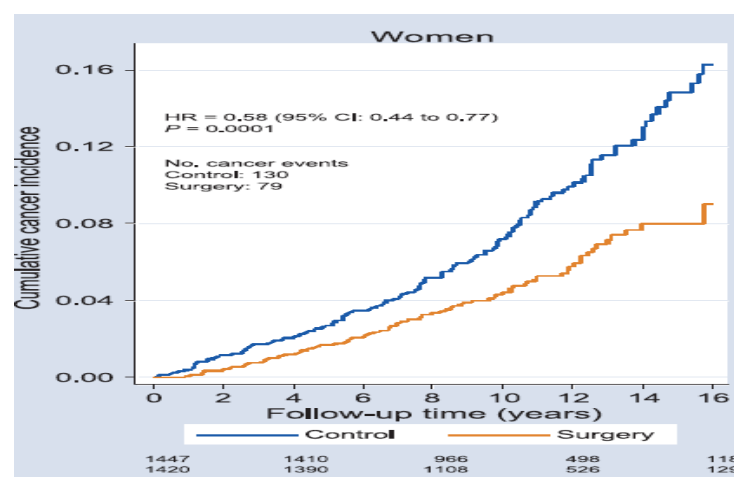
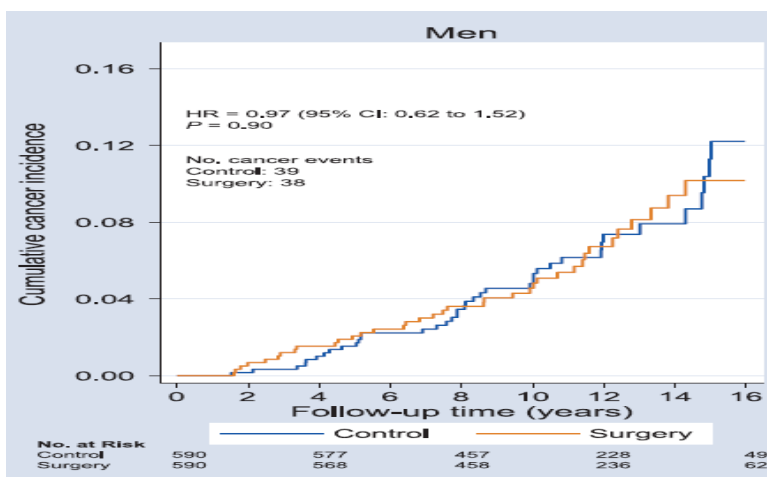
Number at risk:

	0	2	4	6	8	10	12	14	16	18
Control	2037		1993		1423		405			
Surgery	2010		1970		1557		412			

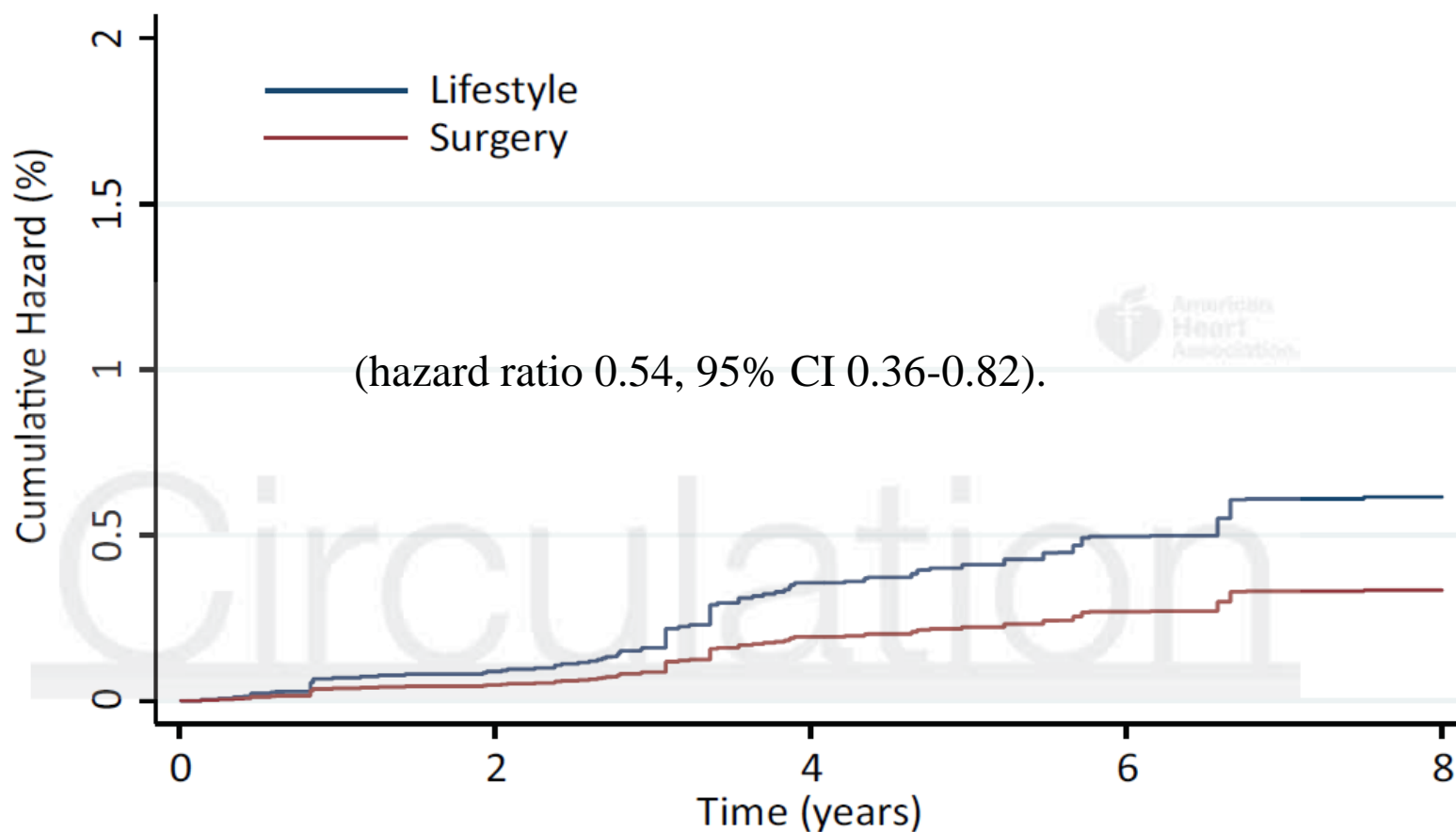

	0	2	4	6	8	10	12	14	16	18
Control	2037		1945		1326		361			
Surgery	2010		1921		1468		375			

Výskyt malignit

Snížení rizika srdečního selhání u pacientů po gastrickém bypassu (vs. konzervativní léčba)

Number at risk

Lifestyle	13,701	13,637	6,557	1,731	74
Surgery	25,804	25,715	12,476	3,047	78

Závěr

- Obezita je spojena se zvýšením rizika KV onemocnění
- Těžká obezita nepochybně zvyšuje KV morbiditu a mortalitu
- Zároveň **paradox obezity** – nemocní s nadváhou či mírnou obezitou mají lepší prognózu než nemocní s normálním či nízkým BMI
- Zásadními modifikujícím faktory jsou **kardiorespirační zdatnost a rozložení tuku**
- **Snížení hmotnosti** dosažené kombinací diety a fyzické aktivity případně pomocí bariatrie **zlepšuje KV prognózu**

Děkuji za pozornost

